
Rapport

Statusrapport for 2002 - "Russisk fangst av torsk / omlasting på havet"

INNHOLD

1. Innledning

1.1. Bakgrunn for analysen

1.2. Omlastingsregler

1.3. Hva er undersøkt

1.4. Kvoter

2. Analysen

2.1. Rammer for analysen

2.2. Metode

2.2.1. Lastekapasitet

2.2.2. Beregning

2.2.2.1. Beregning basert på erfaringstall

2.2.2.2. Beregning basert på innhentet kvanta

2.3. Aktiviteten

2.3.1. Levering i Norge

2.3.2. Omlastingsfartøy som leverer i Norge

2.3.3. Leveringer i Murmansk

2.3.4. Fiskefartøy som leverer direkte i tredjeland

2.4. Russisk uttak av torsk i 2002

2.4.1. Dokumentert fakta

2.4.2. Beregnet uttak av torsk i 2002

2.5. Mørketall/feilkilde

3. Konklusjoner

4. Forslag til tiltak

1. Innledning

Dette er en rapport basert på innhentet materiale som er analysert for å gi et anslag over det en mener er det totale uttaket av russisk torsk i 2002.

1.1. Bakgrunn for analysen

Fra aktører i norsk fiskerinæring har det i flere år vært reist spørsmål om uttaket av torsk fra Barentshavet via omlasting har vært under tilstrekkelig kontroll. Med bakgrunn i en felles bekymring fra både norske og russiske kontrollmyndigheter startet en i 2000 et felles arbeid for å kontrollere også denne aktiviteten.

1.2. Omlastingsregler

Internasjonalt er det i dag ulike omlastingssystemer som fungerer mellom de enkelte kontrollregimer. Norge har tre forskjellige straffesanksjonerte regelsett for omlasting til sjøs, i NØS, Svalbard sonen og ved Jan Mayen.

For Russland finnes det i dag bare straffesanksjonerte bestemmelser for omlasting innenfor RØS. Russland har bare et gammelt dekret som anmoder fiskefartøyer å melde om omlasting i andre lands soner eller i internasjonalt farvann. Slik en har fått opplyst er ikke dette straffesanksjonert.

1.3. Hva er undersøkt

Denne analysen behandler kjente tall for landinger av torsk i Norge (sluttseddel) og innhentede opplysninger via dokumenter om bord i fartøyer (konnossement) som en mener gir relevante faktaopplysninger om torsk som ikke landes i Norge. I tillegg har en via sporing analysert transportaktiviteten til kontinentet.

Gjennom dette er følgende dokumentert på fartøynivå:

- 276 fartøy hadde lisens for å fiske torsk i NØS
- 200 russiske fiskefartøy er registrert i fiske etter torsk 2002.
- Av de 200 har 143 fiskefartøy levert i Norge
- 63 fartøy har mottatt torsk i Barentshavet.
 - 35 har lisens som lastefartøy
 - 11 har lisens som fiskefartøy
 - 16 har en ikke opplysninger om (kan være fiskefartøy og eller bekvemmelighetsflaggede omlastingsfartøy)
- Av de 200 har 115 fiskefartøy omlastet en eller flere ganger til de 63 omtalte omlastingsfartøyene.
- Av de 200 har en oversikt over at 14 fiskefartøy ved en eller flere anledninger selv har transportert og levert torsk til andre land enn Norge.

1.4. Kvoter

Norge og Russland har en felles TAC for torsk i Barentshavet. For 2002 utgjør den for Russland 190 000 tonn (inkludert forskningskvote).

2. Analysen

Målet med denne analysen har vært å kvantifisere omfanget av russisk fanget Norsk-arktisk torsk i 2002 sammenholdt med den totale russiske kvote på 190 000 tonn.

I den forbindelse har en beregnet, via Kystvaktens observasjoner/ registreringer og sporingsinformasjon m.m. hvor mye som er gått til tredjeland via fiskefartøy eller omlasting på havet. Dette har en så sammenlignet og summert med andre kjente fakta, som det totale kvantum landinger av russisk torsk i Norge og kjente landinger i andre land.

2.1. Rammer for analysen

Kontrollgruppen (personell fra Kontrollseksjonen/ Fiskeridirektoratet og KV Nord) skal primært analysere å komme med anslag over den russiske fangst av torsk i 2002 som direkte landes i tredjeland av fiskefartøyet selv eller via omlasting til transportfartøy, for på denne måten å kvantifisere den totale russiske fangst av torsk i 2003.

Dette skal gjøres via innhenting av informasjon fra fartøy, tilgjengelige registre og andre kilder.

2.2. Metode

En har innhentet opplysninger fra følgende kilder:

- En har innhentet konkrete landingstall fra leveranser i Norge gjennom SLULES, forklaring side 8
- En har innhentet dokumentasjon for leveranser i Nederland
- Cargo opplysninger fra den største aktøren innen russisk fisk over deres kjøp av omlastet torsk i Barentshavet
- Konnossement innhentet av KV Nord vedrørende omlastinger
- Gjennomført en sporingsanalyse for russiske fiske- og omlastingsfartøys transitt til EU og andre områder
- Innhentet oversikt over russiske fartøys lastekapasitet

Informasjonen er bearbeidet og systematisert i Excel.

2.2.1. Lastekapasitet

I tilfeller hvor en ikke har faktiske konnossementopplysninger har en tillagt fartøy som transporterer torsk et beregnet kvanta. Dette er basert på fremskaffet lastekapasitet for det enkelte fartøy via fartøyenes egne oppgaver i lisenssøknaden. Samtlige fartøy har oppgitt fartøyets bruttotonnasje, men ikke alle har oppgitt fartøyets netto lastekapasitet.

Det foreligger ikke opplysninger om lastekapasitet for fartøy som opererer under bekvemmelighetsflagg eller for andre fartøy en ikke har lisensopplysninger fra. For disse har en lagt til grunn det kvanta som oppgitt i konnossementene som grunnlag for beregningen.

Maritim kompetanse har vært brakt inn i forhold til fartøyenes lastekapasitet fordi det er flere forhold en må ta høyde for.

- Bruttotonnasje: Summen av alle rom i fartøyet i kubikkmeter (også overbygget)
- Nettotonnasje: Hvor mye kubikkmeter fartøyet kan bruke til last.
- Stuasjefaktor

I de tilfeller hvor en i lisenssøknaden ikke har fått opplyst netto lastekapasitet har en gjort bruk av en kjent "tommelfingerregel" som tilsier at 60 prosent av bruttotonnasje normalt er fartøyets lastevolum. I analysen er det gjort en kontroll av forholdet mellom tonnasje i de tilfeller hvor begge er oppgitt. Sammenligningen viste et nær sagt konsekvent forhold på 0,6.

Videre har en lagt til grunn at stuasjefaktoren på russiske fartøy også er 0,6; basert på erfaringstall fra Kystvakten gjennom mange år. Det vil si at de utnytter ca 60 prosent av lastevolumet fordi det er luft mellom kartongene, en del av volumet går vekk i emballasje, det er garnering langs skottene i lasterommet (luftsirkulasjon) m.m.

Figur 1

Br	Netto tonnasje	Forhold Br/Nrt	Netto lastekapasitet fisk	Rund vekt
740	444	$444/740 = 0,6$	$444 \times 0,6 = 266$	$266 \times 1,5 = 400$

Figur 1 viser utregningsmetoden frem til full lastekapasitet med faktor 1,5. Opplysninger hentet fra lisenssøknader.

2.2.2 Beregning

Det er gjennomført to beregningsmetoder; en er basert på erfaringstall fra Kystvakten og en er basert på innhentet kvanta til bruk for å synliggjøre sesongvariasjoner.

For begge tilfeller har en lagt til grunn at fartøyene omlaster/transporterer frossen hodekappet torsk, som gir grunnlag for å benytte omregningsfaktor 1,5. Det faktisk korrekte tallet for russiske leveringer i Norge i 2001 og 2002 viser at gjennomsnittlig faktor var høyere, henholdsvis 1,6708 og 1,6934.

2.2.2.1 Beregning basert på erfaringstall

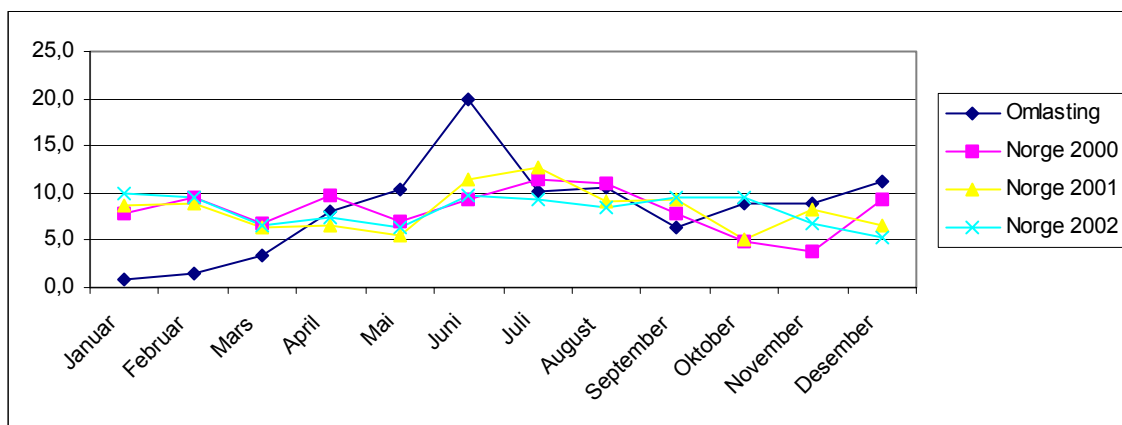
En har lagt til grunn at fartøyene er 90 prosent full lastet og at 80 prosent av fisken er torsk. Dette er basert på de erfaringer Kystvakten har gjort de senere år; fartøyene går normalt fullastet, og det meste av kvanta er torsk.

2.2.2.2 Beregning basert på innhentet kvanta

En har lagt til grunn konnossement Kystvakten har registrert i 2002 vedrørende omlasting. En har funnet differansen mellom det kjente omlastede kvanta torsk i det enkelte omlastingstilfelle med hva omlastingsfartøyet maksimalt kan laste. Med grunnlag i alle omlastingene den enkelte måned er det funnet en gjennomsnittlig prosent over hva som er omlastet av torsk sett opp i mot lastekapasitet.

Prosentatsen danner grunnlag for hva det enkelte fartøy tar med seg av torsk i de enkelte tilfeller i forhold til full lastekapasitet med faktor 1,5.

Figur 2

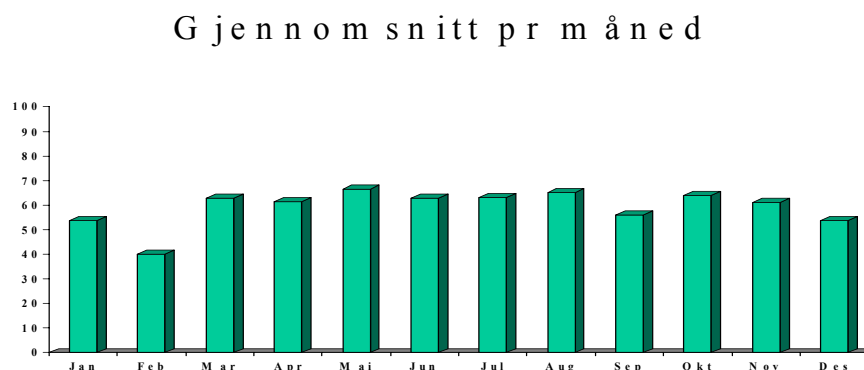

Figur 2 viser prosentvis fordeling pr måned over omlastet kvanta sammenholdt med leveringer i Norge fra 2000 til 2002.

Figuren viser hva som er registrert omlastet via konnossementer i 2002 sammenholdt med leveringer i Norge de siste tre år. Kystvakten kom sent i gang med sin registrering, og av den grunn er prosent kvanta lav de første månedene. Fra april og ut året er det et relativt likt mønster ser man bort i fra juni hvor det ble registrert et relativt stort kvanta sammenlignet med leveringer i Norge i 2002.

Det presiseres at det i januar ble registrert to omlastinger. Disse omlastingene gav et relativt høyt gjennomsnitt på 53,7 prosent, i februar ble det registrert fire omlastinger med et gjennomsnitt på 39,9 prosent.

Figur 3

Figur 3 viser prosentsatsen av hvor fullastet fartøyer er av torsk den enkelte måned basert på registrert kvanta sammenlignet med full lastekapasitet med faktor 1,5.

2.3. Aktiviteten

Hovedmengden av torsken ble i 2002 omlastet ved Bjørnøya. Opplysninger fra Eksportutvalget for fisk forteller at det er et stort marked i Europa for russisk Norsk Arktisk torsk. Spesielt Portugal, UK og Danmark kjøper store mengder russisk fisk. En vet også at Canada og Kina er store mottakere av Norsk Arktisk torsk fra Russland.

2.3.1. Levering i Norge

Det ble landet totalt 123 000 tonn torsk i Norge i 2002 mot 134 000 tonn i 2001, en nedgang på 8 prosent.

2.3.2 Omlastingsfartøy som leverer i Norge

En har i arbeidet tatt hensyn til at noe av det omlastede kvantum også går til Norge og dermed inngår i den norske landingsstatistikken. Mesteparten av dette er landet i Møre området, men det er også landet noe i Finnmark og Nordland. En har valgt å legge til grunn at all fisk landet i Møre er landet av omlastingsfartøy, og dette er derfor ikke tatt med i det totale kvanta.

2.3.3 Levering i Murmansk

Det er opplyst fra russiske myndigheter at det ble landet i alt 30 000 tonn torsk i Murmansk havn i 2002. Dette er kvanta som en ikke har kalkulert med i denne analysen, men det er grunn for å tro at deler av dette kvanta burde vært lagt til beregningen for totalt uttak.

2.3.4 Fiskefartøy som leverer direkte i tredjeland

En har ikke konkrete kvanta (konnossement) over landinger gjennomført direkte av fiskefartøy i 2002. Spøringsaktiviteten til lisensierte fiskefartøy (en har oversikt over) tilsier at de kan ha transportert mellom 10 000 og 20 000 tonn torsk.

2.4. Russisk fangst av torsk i 2002

2.4.1 Dokumenterte fakta

Den russiske kvoten for 2002 var på 190 000 tonn torsk. I henhold til sluttседdelregisteret ble det landet 123 000 tonn i Norge. Gjennom konnossementer og andre kjente landingstall kan en dokumentere at minimum 68 000 tonn ble landet i tredjeland. Dette utgjør et totalt dokumentert fiske på 191 000 tonn torsk.

2.4.2 Analyse – omlasting/trafikk til tredjeland

Tilgjengelige konnossementer for omlasting og levering i tredjeland er bærebjelken i arbeidet med å kartlegge kvantum som ikke går til Norge. Det er gjennom denne type dokumentasjon en har kunnet danne seg et bilde av omfanget og aktører (les fiske- og omlastingstiltøy) som er involvert. Totalt har en oversikt over 189 omlastingstilfeller i 2002 hvor en har registrert kvanta i en eller annen størrelse. Med omlastingstilfelle mener en her at omlastingstiltøyet har mottatt torsk fra et eller flere fiskefartøy.

Av disse 189 omlastingstilfeller er det 99 tilfeller av omlasting hvor en mener en har det totale kvanta. KV Nord har registrert ytterligere 90 tilfeller, men hvor en mener at kvanta er for lite, sett opp i mot fartøyet lastekapasitet. Det kan være to årsaker til dette:

- Ved kontroll er det tilfeldig om KV Nord er til stede i begynnelsen eller slutten av en omlasting
- I flere tilfeller (47 %) har KV Nord registrert en omlasting gjennom kontroll av fiskefartøy, og en har dermed ikke oversikt over andre fartøy som kan ha omlastet til samme fartøy.

Videre har en i arbeidet lagt stor vekt på sporingsinformasjon. Samtlige involverte fartøy er kontrollert gjennom sporing for å kontrollere om det har vært ytterligere aktivitet og derigjennom sannsynliggjøre et mer reelt kvanta landet til tredjeland. En har sortert ut posisjoner sør for 66 grader nordlig bredde da dette er områder som er mest aktuelle omlastingstruter.

En svakhet i sporingsanalysen er at bare 33 prosent av fartøyene sporer. En årsak kan være at fartøyene går ut av NØS lenger nord enn 66 grader samt at bekvemmelighetsflaggede fartøy ikke sporer.

I tilfeller hvor en ikke har faktiske konnossementopplysninger er fartøyet gitt et beregnet kvanta som beskrevet i punkt 2.2.1. Dette kan være tilfeller hvor en har sporingsinformasjon eller tilfeller hvor en mener en ikke har registrert alle kvanta.

2.4.3 Beregnet fangst av torsk i 2002

Legger en til en grunn beregning basert på erfaringstall anslår en den russiske fangst til minimum 278 000 tonn torsk, noe som utgjør et overfiske på minimum 88 000 tonn torsk.

Legger en til grunn en beregning basert på sesongvariasjoner anslår en det russiske uttaket til minimum 268 000 tonn, noe som utgjør et overfiske på minimum 78 000 tonn torsk.

2.5. Mørketall og feilkilder

I analysens beregnede kvanta har en lagt til grunn at fartøy bare transporterer hodekappet sløyd produkt med faktor 1,5. Det er grunn for å tro at flere laster inneholder filet og som dermed vill gitt et høyere kvantum. Dette styrkes av at gjennomsnitts faktoren for leveringer i Norge som var 1,7 i 2002.

Det er flere fartøy (67 prosent) som har mottatt torsk, men som ikke sporer ut sør for 66 grader nordlig bredde. Fartøy kan gå retning Island, Canada og Murmansk uten at en har registrert dette.

De veterinærmessige avviste partier til Norge (ikke sluttseddelført) som er gått videre til Murmansk eller andre steder kan innebære korreksjoner til beregningen. Dette har en ikke gått i dybden på.

Det er knyttet usikkerhet til leveringstall i Murmansk og som i noe omfang går i transitt via Norge uten at dette blir sluttseddelført og med vanlige frysetransport fartøy som en ikke har sporingsinformasjon ifra.

3. Konklusjon

Rapporten konkluderer med følgende:

Basert på kjente landingstall i Norge og utland sammenholdt med beregnet kvantum, i tilfeller hvor en ikke har faktiske konnossementopplysninger, anslår en det totale kvanta oppfisket russisk fanget Norsk Arktisk torsk til mellom 260 000 til 300 000 tonn torsk, som innebærer et mulig overfiske på mellom 70 000 og 100 000 tonn torsk.

Kvanta for levering direkte til Murmansk, 30 000 tonn, inngår ikke i dette tallet.

4. Forslag til tiltak

- **Russiske myndigheter bør anmodes om å komplettere sporingsbilde.**
- **En bør sammen med Russiske myndigheter arbeide for å innhente landingsopplysninger fra tredjeland, spesielt Portugal, Spania, Storbritannia, Danmark og Canada.**

Kilder:

KV Nord – gjennomført innhenting av konnossement fra fiske- og omlastingsfartøy

Kontroll i den største aktør innenfor russisk fisk

Landingsopplysninger fra Nederlandske myndigheter

Fiskeridirektoratets registre – SLULES (Fiskeridirektoratets sluttsedelregister over landet fangst) og KVOSYS (Fiskeridirektoratets kvotekontrollsystem)

Satellitt sporing